

'พระเทพฯ'รับสั่ง

งานอนุรักษ์ป่าในหลวง ร.9'

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดน่านอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า 20 ปี ได้ทอดพระเนตรเห็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ทรงห่วงใยและเล็งเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ให้คืนสู่ความสมดุลโดยเร็วที่สุด จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับกองทัพบก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดน่าน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และธนาคารกสิกรไทย ร่วมมือกันจัดประชุมสัมมนา **"รักษ์ป่า น่าน ครั้งที่ 3"** ณ ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต.ผาลิ่งหือ อ.เมืองน่าน จ.น่าน เพื่อให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมเกิดความตระหนักและร่วมแรงร่วมใจกันอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ของ จ.น่าน ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานส่วนหนึ่งของประเทศให้มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ในโอกาสนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงบรรยายเรื่อง **"พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระผู้ทรงอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไทย"** ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ไทยเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสั่งว่า เท่าที่ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชไปตามภาคต่างๆ ของประเทศไทย

ได้สังเกตว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ตามเสด็จไปด้วย ทั้งป่าไม้ งานเกษตร ชลประทาน พัฒนาที่ดิน กรมแผนที่ทหาร สะท้อนให้เห็นว่า การทำงานเพื่อความผาสุกของราษฎร ไม่ใช่ว่าพวกเขาใดพวกหนึ่งจะทำได้โดยไม่ปรึกษาคนอื่น

จากนั้นรับสั่งถึงแนวพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาป่าไม้ของในหลวง รัชกาลที่ 9 ดังนี้

-ป่าไม้สาธิต-ป่าทดลองส่วนพระองค์แห่งแรก

"เมื่อต้นรัชกาล พระองค์เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปวังไกลกังวล ขณะเสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งผ่าน อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี ทรงสังเกตเห็นต้นยางนาขนาดใหญ่อปลูกเรียงรายทั้งสองข้างทาง จึงมีพระราชดำริที่จะสงวนไม้ยางนาไว้ โดยทรงให้นำเมล็ดไม้ยางนามาเพาะเลี้ยงไว้ที่แปลงเพาะชำ ณ บริเวณที่ประทับสวนจิตรลดา และต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำพันธุ์ไม้ต่างๆ ทั่วประเทศมาปลูกเพิ่มเติมในลักษณะป่าไม้สาธิต เช่น หวายพันธุ์ต่างๆ รวมทั้งต้นไม้ที่อยู่ในวังมานานแล้ว เช่น ชนุนทักษิณ เป็นการจำลองป่าไม้เพื่อให้ประชาชนเข้ามาศึกษาได้"

-ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

แนวพระราชดำริการฟื้นฟูป่าของในหลวง รัชกาลที่ 9 ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสั่งว่า "น่าสนใจ" คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปัจจุบันมีทั้งหมด 6 ศูนย์ทั่วประเทศ รับสั่งว่า ทั้ง 6 ศูนย์อยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน โดยเอาพื้นที่เป็นหลักในการศึกษาแบบบูรณาการ ใช้วิธีการหลายๆ อย่างในการแก้ปัญหา ทรงยกตัวอย่างศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เชียงใหม่

-ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

"ที่ห้วยฮ่องไคร้มีพระราชดำริให้ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง คือ การปลูกป่าในเชิงผสมผสาน คือ

ปลูกไม้ 3 อย่าง แต่ได้ประโยชน์ 4 อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ โดยรองรับการชลประทาน ปลูก รับชั้นน้ำ และปลูกอุดช่องโหลตามรอยห้วย โดยรับน้ำฝน อย่างเดียว ประโยชน์อย่างอื่นที่ 4 คือ ชะลอน้ำป้องกันดิน ถล่ม พร้อมกับทรงแนะนำการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และทำ ตลาดให้ชาวบ้าน ปัจจุบันชาวบ้านมีความรู้ เป็นสมารถ ฟาร์มเมอร์ หรือเกษตรกรดีเด่น พร้อมแบ่งปันความรู้ ให้ชุมชนอื่น”

-ป่าเปียก

“ส่วนศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.สกลนคร ทรงริเริ่มตั้งศูนย์เพื่อฟื้นฟูป่า เสื่อมโทรมให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ มีการปลูกพืชเลี้ยง สัตว์ สร้างงานและอาชีพให้ชาวภูพาน และพระราชทาน แนวพระราชดำริในการสร้างป่าเปียก เพื่อสร้างความ ชุ่มชื้นและเป็นแนวกันไฟ ทั้งยังพัฒนาระบบชลประทาน มีแนวคลองส่งน้ำ สร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อเก็บกักน้ำและ ตะกอนดิน”

-ป่าชายเลน

“ขณะที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่อง มาจากพระราชดำริ จ.จันทบุรี มีโครงการอนุรักษ์ป่าไม้ ชายเลน และสภาพแวดล้อมธรรมชาติของอ่าวคุ้ง กระเบน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ปลูกป่าชายเลน ขึ้นใหม่ เพราะมีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล ตัวอย่างที่น่าสนใจในพื้นที่ตอนบนของโครงการปลูก ผลไม้ โดยชักชวนให้ชาวบ้านลดละเลิกการใช้สารเคมี”

“เช่นเดียวกับโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนา ลิงแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.เพชรบุรี ในพื้นที่ที่มีการทดลองปลูกพืชและบำบัด น้ำเสีย ปลูกป่าชายเลนให้เพิ่มมากขึ้น ใช้ธรรมชาติบำบัด ของเสียด้วยตัวเอง”

-ป่าพรุ

“ป่าพรุเป็นพื้นที่สำคัญต่อความอยู่ดีกินดีของราษฎร รอบพื้นที่พรุ อีกทั้งยังเป็นอ่างเก็บน้ำธรรมชาติที่ชะลอ การไหลบ่าของน้ำจากเทือกเขาต่างๆ ก่อนระบายลงสู่ ทะเล เมื่อปี 2524 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช เสด็จฯแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ เพื่อทรงเยี่ยมราษฎรใน จ.นราธิวาส ทรงทราบถึงปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน ซึ่งมี

ผลกระทบต่อการทำเกษตรอย่างหนัก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินพรุหรือดินเปรี้ยว จึงทรงให้หน่วยงานต่างๆ แก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าพรุที่เหลืออยู่ในบริเวณนั้นด้วย โดยจัดตั้งขึ้นเป็นศูนย์ ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

-ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก

“นอกจากปลูกป่าแบบใช้เชื้อไม้แล้ว การสร้างป่า มีการปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปลูกป่าโดยไม่รังแกป่า ไม่ทำอะไรเลื่อนลอย ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟู ธรรมชาติ ถ้าเราไม่ตัดซ้ำซาก เขาก็จะงอกได้เอง โดย ไม่ต้องปลูก”

-ปลูกป่าไม่ในใจคน

“ตามข้อมูลเมื่อปี 2519 เจ้าที่ป่าไม่มีจำนวนไม่มาก ทำให้จับคนตัดไม้ทำลายป่าไม่หวาดไม่ไหว จึงมีพระ ราชดำริให้ปลูกป่าไม่ในใจคน โดยสอนตั้งแต่เด็กๆ ให้ ชินกับการอนุรักษ์ป่าที่นิยมทำกันก็คือ การร้องเพลง ถ่าย ภาพ วาดรูป เพราะเมื่อปลูกต้นไม้ลงในใจคนเหล่านั้น แล้ว เขาก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษา ต้นไม้ด้วยตนเอง”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รับสั่งสรุปถึงการทรงงานฟื้นฟูป่าและอนุรักษ์ป่าของ ในหลวง รัชกาลที่ 9 ว่า

“ไม่ว่าจะเสด็จฯไปทรงงานพื้นที่ไหนก็ตาม ทรง ใช้เวลาในการศึกษา ถึงคำถึงดึก เรียกได้ว่าปุพรมทุก หมู่นาน การทรงงานด้านป่าไม้ คือ ต้องรักษาป่าไม้ พัฒนาคุณภาพดิน แหล่งน้ำ พัฒนาสัตว์ พืช และ พัฒนาการศึกษา ทุกอย่างต้องรวมกัน ในที่สุดการพัฒนา คนให้มีสุขภาพดี ความเป็นอยู่ดี มีความรู้ มีความสุข เพื่อ ให้ช่วยกันรักษายานเมืองสืบต่อไป”

นับเป็นองค์ความรู้ในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ ตามแนวพระราชดำริ